

Klasika v vseh pogledih

Ali res poznamo Rdečo kapico?

BARBARA VOLČJAK

Svetlana Makarovič po motivih bratov Grimm: Rdeča kapica. Režiser in scenograf: Klemen Markovčič; avtor likovne podobe: Peter Škerl; kostumograf: Iztok Hrga; avtor glasbe: Gregor Strniša (priredba songov po izvorni glasbeni zasnovi Urbana Kodra); lektorica: Metka Damjan; igralci: Aja Kobe, Metka Jurc, Miha Bezeljak, Danilo Trstenjak, Zvezdana Novakovič, k. g. Premiera: 22. marca 2012.

Kaj napisati o pravljici, ki jo v praksi poznamo vsi, starejši od treh let, v resnici pa le redki? Koliko se nas je kdaj resnično spraševalo o simbolnem pomenu deklice in volka kot protagonistke in antagonista pripovedi? Večina otrok in staršev se po določenem obdobju zadovolji z razlago, da je bila Rdeča kapica kaznovana, ker se ni držala maminih navodil, volk pa zato, ker pač ne sme žreti ljudi. In kdo je potem tukaj priden in dober?

Dramatizacija Svetlane Makarovič se kot po navadi izogiba vrednostnim sodbam in moraliziranju, prav tako olepševanju in nevtraliziranju realnosti. Ostaja zvesta izvorniku in ne pošilja babice v omaro kot

nekatero novejšo različico. Nasprotno, volk jo požre, za njo še Rdečo kapico in na koncu mu lovec razpara trebuh z nožem, da bi ju rešil, volk pa pri tem pač umre. Ustvarjalci predstave so s tem morda tvegali nekaj negotovanja preveč zaščitniških staršev in vzgojiteljev/učiteljev (obeh spolov seveda), a so najbrž koristili otrokom. Ti namreč ne živijo le v svetu (sodobnih) risank o kuhanju, fantku, ki vozi avto in letalo, ali prašičji družinici, temveč tudi v marsikdaj krutem svetu potrošništva, tekmovalnosti, hinavščine, pedofilije, kriminala in drugega nasilja. Morda je celo bolje, da se s tovrstnimi temami in njihovo obravnavo srečajo v poznanem okolju lutk in pravljic kot pa kasneje ob televizijskem zaslonu oziroma prej ali slej v resničnem življenju. Morebitni negotujoči starši in vzgojitelji/učitelji pa se morajo biti pri tem pripravljeni soočiti z nekaterimi bistvenimi vprašanji in primernimi odgovori nanje. Makarovičeva ponuja odlično izhodišče za to, le čas in voljo za pogovor z otrokom je treba najti.

Vsebinsko je torej tokratna Rdeča kapica bolj ali manj klasična, le mamo je zamenjala veverica (ima morda manj ali celo več avtoritete ali je dramaturško pomembna zaradi večje dinamičnosti dogajanja?). Enako lahko rečemo tudi za režijsko in likovno izvedbo uprizoritve.

Klasičnim ročnim lutkam in vizualno čisti, preprosti sceni z razmeroma malo, zato pa dovolj funkcionalnimi elementi se pridružuje lik volka v podobi živega igralca (z veliko smisla za drobne nianse, ne da bi učinkoval pretirano ali groteskno, ga je odigral in odpel Miha Bezeljak). Če upoštevamo, da je besedilo v izvirniku nastalo kot radijska igra, sta razumljivi njegovi gostobesednost in povednost, saj je govor skoraj pomembnejši kot vidna podoba uprizoritve oziroma ni skoraj niti trenutka tišine. Omejeno gibljive lutke tako včasih učinkujejo bolj kot ilustracija povedanega. Prav zato med njimi izstopa gibčen in seveda veliko večji volk v človeški podobi: dlakaste hlače ga ravno dovolj označujejo, da ne potrebuje krinke, saj grozljivost izhaja že iz besedila in se dovolj izraža v posameznih prizorih. Za protitež si volk seveda nadene babičino nočno čepico in se tako vsaj za trenutek znebi popolnoma negativnega značaja.

O glasbenih vložkih je težko karkoli zapisati brez poznavanja izvornika, vsekakor v tokratni uprizoritvi niso posebno poudarjeni in izstopajoči, temveč bolj za spremljavo in dopolnilo govorenega dela besedila. Prav tako, kot rečeno, ne izstopa likovna podoba predstave, največje cezure se pravzaprav pojavljajo pri vrhuncih dramatičnosti – ko volk požre babico in pozneje Rdečo kapico. Igralski

(Boštjan Lah za LGM)

prispevek je kot zmeraj odličен, sploh pri glasovni podobi lutkovnih predstav v zadnjem času zaradi mikrofonov ni več zadreg. Animacija je pač vsakokrat odvisna tudi od lutkovne tehnologije, zato je idealno, kadar za likovno podobo lutkovnih predstav skrbi nekdo, ki tudi sam pozna vsaj osnove animacije.

Kot celota tako Markovčičeva postavitev učinkuje dovolj skladno, da se ji ni treba bati za občinstvo, saj ga bo tako ali tako pritegnil že naslov. Rdeča kapica je pač – klasika.